

Pärnumaa ühingute nõustamisvajaduse kaardistamine

Sisukord

Uuringu lähteülesanne ja eesmärk.....	3
Uuringu metoodika ja läbiviimine.....	3
Valimi ja üldkogumi võrdlus.....	5
Registripõhiste finantsnäitajate ülevaade	7
Küsitluse tulemuste ülevaade	13
Kokkuvõte	26

Uuringu lähteülesanne ja eesmärk

Vastavalt SA Pärnumaa Arenduskeskuse (SAPA) soovile oli käesoleva kaardistuse eesmärgiks koostada **Pärnumaa ühingute nõustamisvajaduse ülevaade ja sealhulgas analüüsida ühingute omatulu, toetuste mahtu, annetusi, liikmete arvu, tegevusvaldkondi ja peamisi sihtgrupe**. Lisaks sooviti uurida, mida MTÜ-d vajavad COVID kriisiga toimetulemiseks, milline on nende koolitusvajadus, kuidas näevad oma tulevikku ja suhted KOV-idega.

Uuringu tegevused olid järgnevad:

- Analüüsida Siseministeriumi poolt mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist (edaspidi register) välja võetud andmete põhjal Pärnumaa ühingenäitajaid (andmestik on SAPA poolt).
- Luua elektrooniline küsimustik täiendava empiirilise kvantitatiivse uuringu läbiviimiseks.
- Viia läbi küsitlus Pärnumaa ühingute seas (kontaktid registrilt).

Käesolev raport sisaldab ülevaadet uuringu metoodikast, uuringu läbiviimise (sh ajakava) kirjeldust, kogutud andmestikest ehk nii registri andmebaasidest kui ka läbi viidud küsitlusest ning Pärnu maakonna ühingute nõustamisvajadusest. Lisaks on toodud ka põhitulemuste ja -järeldeste kokkuvõte. Uuringu tulemuste ülevaates tuuakse tulemused ära pigem joonistena, kui tekstilise analüüsina. Küsitluses olevad avatud vastused tuuakse ära loeteludena, kuhu on koondatud sarnased vastused.

Uuringu metoodika ja läbiviimine

Uuringu esimeses etapis 2021 novembri kuus saadi Siseministeriumist Pärnumaa ühenduste kohta 3032 realine andmestik (batch001.csv), millest eraldati need ühingud, kellel oli kontaktiks meiliaadress (1418 ühingat).

Järgnevalt eemaldati sealt need ühingud, mis olid loodud korteriühistute, ametiühingute, hooneühistute või maaparandusühistute haldamiseks. Andmestikus olid ühingute kohta andmed nende registrikoodi, aadressi, nime, 2020 aasta käibe ja kasumi kohta.

Lisaks olid olemas andmestikud 26.11.2021 seisuga üleriigiliste MTÜ ja SA kohta:

- MTÜ_SA_füs_jur_isikud_26112021.xlsx,
- 2020_tulemiaruanDED.xls,
- Nimekiri_seisuga21442021.xls,
- 30.11.2021_16_47_22_74502_esitasid_2019_aruanDED.xls.

Nendest andmestikest võeti registrikoodi järgi välja Pärnumaa ühenduste andmed ja seoti Pärnumaa ühenduste andmestikuga. Lisaks eemaldati ühendused, mis on loodud asutuste või äriorganisatsioonide poolt, sihtasutused, kogudused ja maaparandusühistud ning selle tulemusena jäi nn registrite andmestikku 1267 avalikes huvides tegutsejat ehk ühingut (edaspidi ka üldkogum), kelle kohta pandi ühte andmestikku kokku erinevatest failidest järgmised andmed (vt tabel 1).

Tabel 1. Ühingute kohta äriregistrist saadud andmed.

registrikood	käive 2020	
staatus	kasum 2020	
ettevõttevorm	annetused ja toetused kokku 2020	annetused ja toetused kokku 2019
vald	liikmetelt saadud tasud kokku 2020	liikmetelt saadud tasud kokku 2019
linnaosa	muud tulud 2020	muud tulud 2019
EMTAK kood	netotulu finantsinvesteeringutelt 2020	netotulu finantsinvesteeringutelt 2019
ettevõtte nimetus	tulu ettevõtluselt 2020	tulu ettevõtluselt 2019
majandusaasta algus	tulud kokku 2020	tulud kokku 2019
majandusaasta lõpp	töötajate arv 2020	töötajate arv 2019
ettevõtte olek	ovalaliik	füüsilisest isikust liikmeid 2020
õiguslik vorm	esmakande kuupäev	juriidilisest isikust liikmete arv 2020

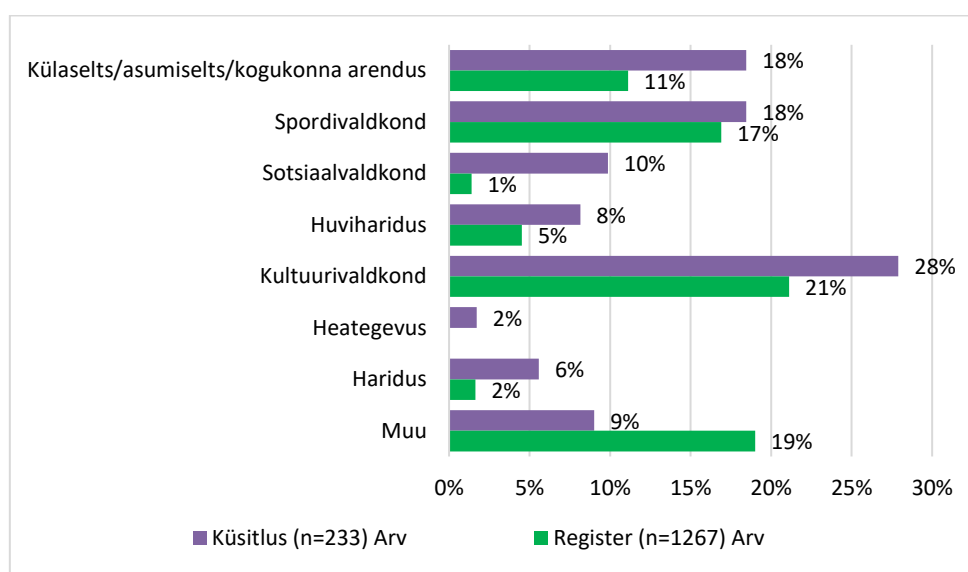
Järgmises etapis koostati Tartu Ülikooli uuringukeskkonnas LimeSurvey küsitlus (edastatud Pärnumaa Arenduskeskusele pdf formaadis), mis kattis need valdkonnad, mida ei saanud registritest. Küsitlus saadeti registrite põhjal koostatud ühingute meiliaadressidele (küsitluse

üldkogum) 16.12.2021 ning seoses pühade eelse ajaga koguti andmeid kuni jaanuari lõpuni. Kuigi vastajatele saadeti ka meeldetuletusi, siis jäi vastajate hulk oodatust poole väiksemaks.

Küsitluse avas 313 vastajat, kuid lõplikuks andmestikuks kujunes 233 vastajat (18% üldkogumist ehk küsitluse valim), kellest 195 vastas küsimustikule täielikult ja ülejäänud osaliselt, mis kajastub ka järgnevas analüüsis.

Valimi ja üldkogumi võrdlus

Esmalt antakse ülevaade nii registris olevates (üldkogum) kui ka küsitluses osalenud (valim) ühingute kohta, et anda hinnang küsitluse valimi esinduslikkuse kohta. Joonistel 1 ja 2 on toodud ülevaade valdkondade ja asukohtade lõikes. Küsitluses ei küsitud anonüümsuse tagamiseks ettevõtte registrikoodi ega ka EMTAK koodi nende tegevusala kohta, seega ühendati võrdluse eesmärgil registris olevate ühingute tegevusvaldkonnad EMTAK koodide järgi sarnastesse valdkondadesse kui küsitluses nimetatud.

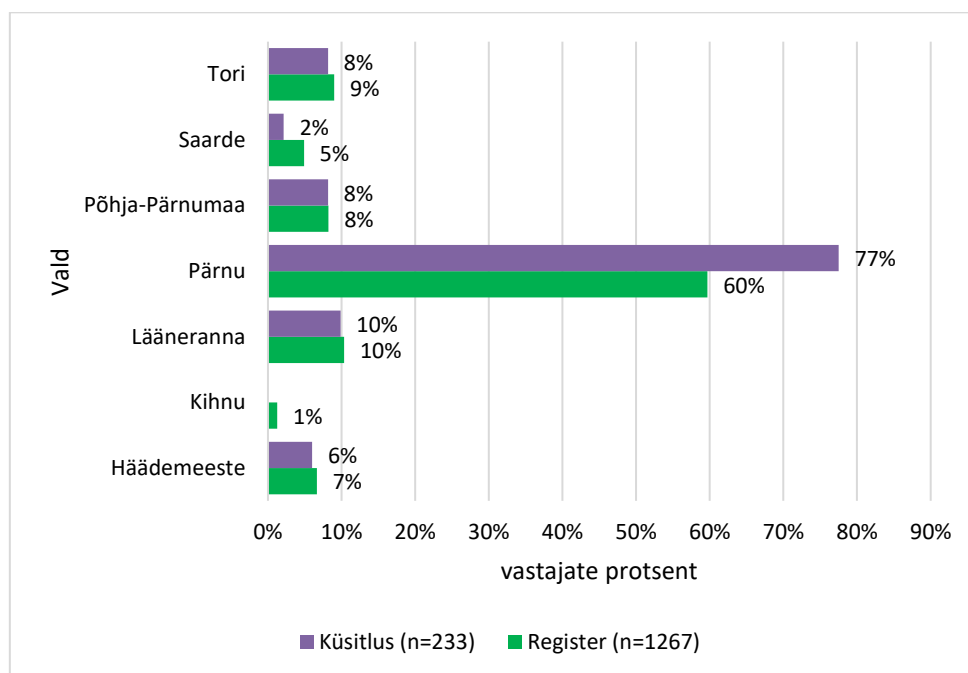

Joonis 1. Ühingute osamäärad valdkondade lõikes nii küsitluse kui ka registri andmestikes.

Valdkondade lõikes võib märgata mõningast erinevust küsitluses osalenud nõ muude valdkondade alla märgitud ühingute osas võrreldes registriga samas kui teised valdkonnad on vastanud küsitlusele proportsionaalselt registriandmetega. Hariduse ja sotsiaalvaldkonna ühingud on olnud küsitlusele vastamises aktiivsemad ja seega on nende esindatus valimis proportsionaalselt veidi suurem kui registris.

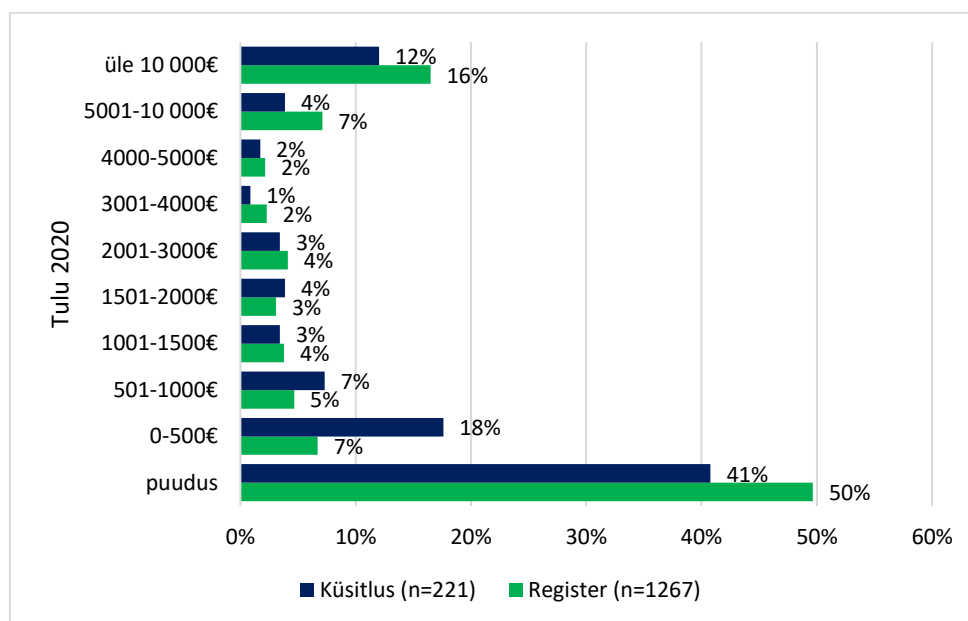
Üldiselt võib näha, et küsitluses on esindatud kõik valdkonnad pea samal määral kui registris olevatel andmetel, kuid küsitlus kõnetas rohkemal määral kogukonna arendamiseks loodud ja kultuurivaldkonnas tegutsevaid ühendusi ja vähem nn muude valdkondade alla liigitatud ühendusi.

Asukohtade järgi saab öelda, et valim kajastab üldkogumit päris hästi, registriandmetest lähtuvalt on vähem esindatud Pärnu linna ja Põhja-Pärnumaa ühendused.

Joonis 2. Ühingute osamäärad nende registreeritud asukohtade lõikes nii küsitluse kui ka registri andmestikes.

Järgnevalt võrreldi seda, kuidas on kooskõlas registri ja küsitluse andmed 2020 aasta tulude kohta. Kuna küsitluses ei küsitud täpset summat vaid anti ette vahemikud, siis koostati samasugused vahemikud ka registri andmete kohta (vt joonis 3).

Joonis 3. Ühingute osamäärad nende 2020 aasta tulu lõikes küsitluse ja registri võrdluses.

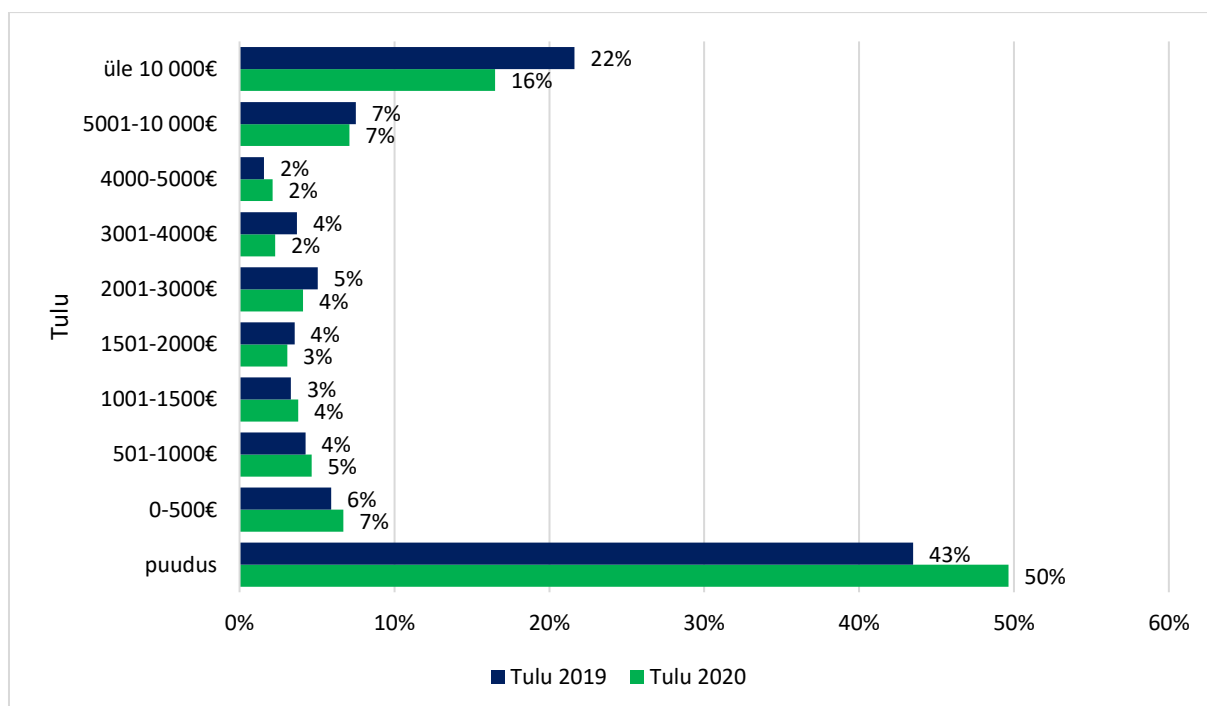
Üldiselt võib öelda, et valim on kooskõlas üldkogumiga. Küsitluses on vähem esindatud kahe suurima tuluvahemikuga ühendused ning kaks korda suurem üldkogumi osamäärast on kuni 500€ tulu saanud ühenduste esindatus valimis. Siit võib arvata, et väiksemad tuluteenijad olid aktiivsemad küsitlusele vastama kui suuremat tulu teenivad ühendused.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et hoolimata valimi soovitud mahust poole väiksema mahuga esindatusest on jaotumine valdkondade, piirkondade ja 2020 aasta tulu lõikes üldkogumiga sarnane ja seega võib valimit analüüsida ilma erilisi statistilisi modifikatsioone (nt kaalumist) kasutamata. Puudub ka vajadus eraldi võrrelda piirkondade ja valdkondade tulemusi, kui just huvi tõttu seda teha ei soovita. Viimast siiski tehakse, et anda ülevaade valdkondade või piirkondade olukorra kohta. Samas, kuna gruppide arvukused on kohati väikesed, siis tugevaid järeldusi teha ei saa.

Registripõhiste finantsnäitajate ülevaade

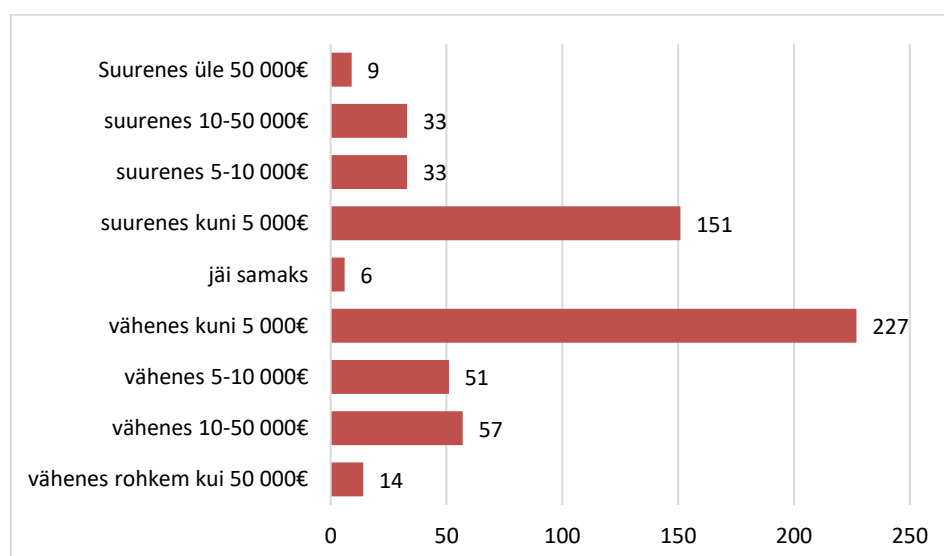
Üks küsimus, mis ajendas käesolevat kaardistust läbi viima oli huvi selle vastu, kuidas COVID-19 mõjutas ühingute sissetulekuid. Kuna registri andmetes olid tulemused ka 2019 aasta kohta,

siis oli võimalus seda ka lähemalt vaadata. Joonisel 4 on märgata trendi, et üle 10 000€ suuruste tuludega ühingute osamäär on langenud 22%-lt 16%-ni, samas on samaks jäänud teiste tuluvahemike teenijate hulk. Seega võib järeldada, et suuremad tulud jäid saamata (nt suuremad üritused toimumata) suurematel tegutsejatel, kuid väiksemad ühingud said oma tavapäraseid tulud kätte.

Joonis 4. Ühingute osamäärad nende 2019 ja 2020 aasta tulude lõikes registri põhjal (n=1267).

Joonisel 5 on toodud registripõhiselt 2020 aasta tulud võrreldes 2019 aasta tuludega. Arvutuslikult on 2020a kõikidest tuludest lahutatud 2019a kõik tulud.

Joonis 5. Ühingute osamäärad nende 2019 ja 2020 aasta tulude võrdlus registri põhjal (n=581, tulu puudus 686 ühingul).

Jooniselt 5 on näha seda, et **pigem tulud vähenesid (349 ühingul) kui suurenesid (226 ühingul) ja seega võib järeldada, et COVID-19 omas teatavat mõju.**

Registrist saadud andmetele tuginedes saab anda ülevaate ühingute tulude kohta erinevate näitajate lõikes 2019 ja 2020 aasta kohta. Tabelis 2 on toodud kirjeldavad statistikud (vastavat tulu saanud ühingute arv, minimaalne, maksimaalne ja keskmine väärtus ning hajuvuse näitaja standardhälve).

Tabelis 2 on samuti näha see, et 2020 tulemused on madalamad kui 2019 aasta tulemused, sest muutuste miinimumväärtused on väga tugevalt negatiivsed ning maksimumväärtused ei ületa poolt miljonit. Muutuste keskmised on positiivsed annetuste ja toetuste, muude tulude ja kokku saadud tulude puhul, samas kui **liikmetasusid ja ettevõtlustulusid saadi 2020 aastal keskmiselt vähem kui 2019 aastal.**

Tabel 2. Finantsnäitajate kirjeldavad statistikud.

		N	Miinimum	Maksimum	Keskmine	Standardhälve
2020 aasta	Annetused ja toetused	408	2	1436175	22391.3	87171.5
	Liikmetasud	308	6	206349	4399.0	16464.2
	Tulu ettevõtluselt	382	7	2839782	22323.1	156284.0
	Muud tulud	134	1	194428	5763.1	20212.4
	Tulud kokku	638	12	3001113	31008.0	153104.4
2019 aasta	Annetused ja toetused	453	9	1294226	21341.2	75904.9
	Liikmetasud	338	3	216590	4674.5	17089.0
	Tulu ettevõtluselt	442	16	4445839	26333.1	217692.9
	Muud tulud	141	1	243277	7544.2	26908.1
	Tulud kokku	715	1	1549966	27063.1	87647.9
2020-2019 aasta	Annetused ja toetused muutus	348	-186999	230278	682.2	25115.7
	Liikmetasud muutus	276	-185221	159546	-780.1	15360.1
	Tulu ettevõtluselt muutus	79	-38235	238277	4112.4	27907.2
	Muude tulude muutus	325	-1606057	58382	-6975.8	89455.4
	Tulud kokku muutus	580	-363347	324996	1862.5	29661.0

Tabelis 3a ja 3b on toodud samad näitajad ka valdade ning valdkondade lõikes. Värvid märgivad nendes tabelites rea keskmisest madalamaid (punased) ja kõrgemaid (rohelised) väärtusi. Tabelis 3a on toodud summaarsed näitajad, kuid kuna piirkondades on ühingute arvud erinevad, siis vaadeldakse tabelis 3b samu näitajaid ka keskmiste lõikes.

Kui vaadata tabelis 3a olevaid näitajaid valdade lõikes, siis on selgelt näha, et kõige kõrgemad väärtused on Pärnu linnas ja seda arvatavasti selle tõttu, et enamus (756) uuritud ühingutest on registreeritud just Pärnu linna. Kihnu, kui kõige väiksem piirkond, on kõige madalamate summaarsete tulemustega. Ettevõtlustulude poolest hakkab silma, et Saarde vallas ühingutel on see 2020 aastal summaarselt ainult kolmandiku ja 2019 aastal viiendiku võrra väiksem kui Pärnu linna vastav näitaja kümme korda suurema arvu ühingute puhul. Muutuste võrdlemisel on näha, et Põhja-Pärnumaa vald ja Pärnu linn on kasvatanud annetuste ja toetuste summat teistest rohkem, liikmetasud on kasvanud ainult Saarde vallas. Põhja-Pärnumaa valla ühingud on suutnud märgatavalt suurendada ka ettevõtlustulu ning neil on ka tulud kokku kõige rohkem tõusnud. Ettevõtlustulude langus on olnud kõige suurem Saarde vallas ja Pärnu linnas. Kõige rohkem on suurenenud tulud Pärnu linnas.

Tabel 3a. Valdade lõikes ühingute tulude summaarsed näitajad.

	Häädemeeste (n=84)	Kihnu (n=16)	Lääneranna (n=131)	Pärnu (n=756)	Põhja- Pärnumaa (n=104)	Saarde (n=62)	Tori (n=114)
Annetused ja toetused 2020	183 212	13 329	382 535	7 567 540	460 883	248 211	279 954
Liikmetasud 2020	37 993	260	53 651	1 110 305	52 917	75 643	24 123
Muud tulud 2020	9 738		72 251	647 364	26 425	9 908	6 571
Tulu ettevõtluselt 2020	89 286	5 059	224 634	4 090 266	1 125 858	2 869 965	122 370
Tulud kokku 2020	316 589	18 648	733 071	13 410 165	1 665 482	3 203 727	435 418
Annetused ja toetused 2019	387 916	170 056	432 034	7 571 099	484 368	191 829	430 261
Liikmetasud 2019	45 276	117	59 176	1 299 762	75 063	68 865	31 727
Muud tulud 2019	5 865		25 475	927 693	64 998	30 277	9 422
Tulu ettevõtluselt 2019	141 865	15 579	346 168	5 205 051	1 192 062	4 515 664	222 829
Tulud kokku 2019	580 922	185 752	862 853	15 018 026	1 816 384	190 324	695 839
Annetused ja toetused muutus 2020-2019	-180 919	-123 649	-9 718	392 840	136 029	41 535	-18 729
Liikmetasud muutus 2020-2019	-5 164		-6 615	-185 823	-21 727	6 592	-2 568
Muude tulude muutus 2020-2019	-1 496		6 563	254 031	41 357	19 593	4 831
Tulu ettevõtluselt muutus 2020-2019	-46 692	2 510	-57 375	-514 022	57 487	-1 641 252	-67 795
Tulud kokku muutus 2020-2019	252 975	140 164	40 311	596 259	-23 624	-30 315	104 469

Võrreldes keskmisi näeb sarnast trendi, mis summade lõikeski – Pärnu linna registreeritud ühingud on enamasti kõikides kategooriates kõrgeimate väärtustega, kuid Põhja-Pärnumaa ja Saarde vallad on samuti pigem kõrgete kui madalate tulemustega. Keskmised näitajad ühingute kohta ei ole nii suurte erinevustega kui summaarsed näitajad, kuid tuleb välja see, et Põhja-Pärnumaa ühingud on saanud suure osa oma 2020 aasta tuludest annetuste ja toetuste või ettevõtluse teel, samas kui Saarde vallas on teistest kümme korda suurem olnud ettevõtluselt saadav tulu. Selle põhjuseks on Saardes Mittetulundusühing Ühinenud Metsaomanikud, kelle ettevõtlusest saadav tulu on teistest 20 korda kõrgem ja ilma selleta oleks Saarde tulemus Tori vallaga sarnane. Põhja-Pärnumaa ettevõtlusest saadud tulu teeb kõrgeks mittetulundusühing

Halinga Turvakodu, kelle tulud olid üle miljoni euro 2020 aastal, kuid ilma selle ühingu taotluseta on selle valla tulemused sarnased Häädemeeste valla ettevõtlustuludega. 2019 aastal on ettevõtlustulu ühingu kohta teistest rohkem vähenenud Saarde vallas.

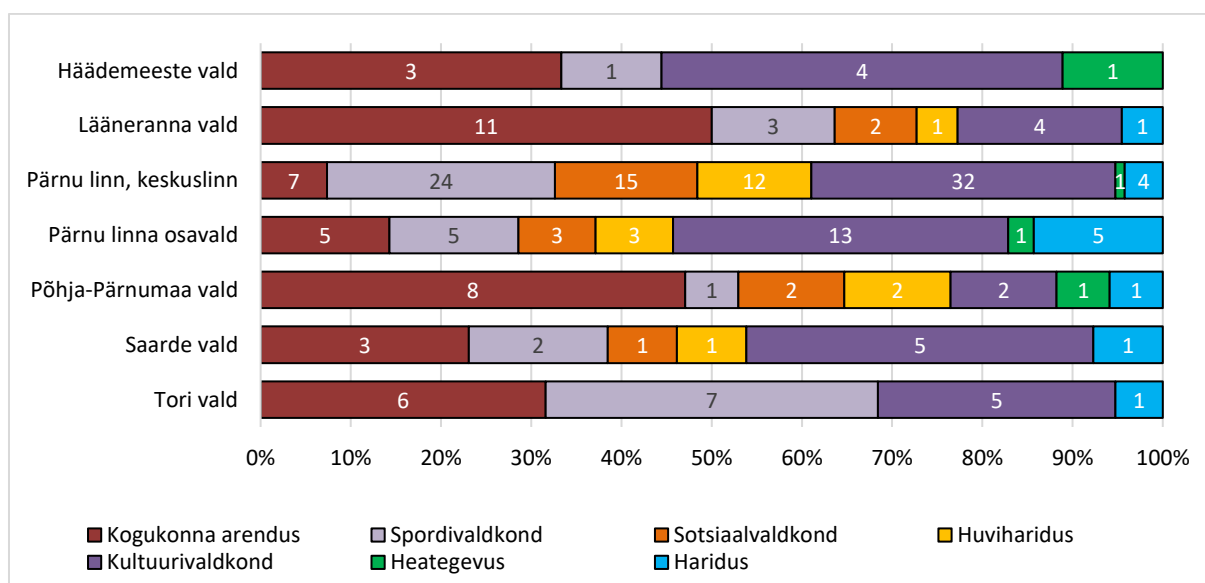
Tabel 3b. Valdade lõikes ühingute tulude keskmised.

	Häädemeeste (n=84)	Kihnu (n=16)	Lääneranna (n=131)	Pärnu (n=756)	Põhja- Pärnumaa (n=104)	Saarde (n=62)	Tori (n=114)
Annetused ja toetused 2020	8 328	4 443	9 563	28 884	13 966	9 547	12 725
Liikmetasud 2020	2 111	260	1 533	6 168	2 117	3 782	832
Muud tulud 2020	1 217		5 161	7 800	2 936	901	730
Tulu ettevõtluselt 2020	4 464	1 265	5 911	16 167	38 823	239 164	4 707
Tulud kokku 2020	8 331	4 662	11 454	33 609	32 029	100 116	8 886
Annetused ja toetused 2019	14 367	34 011	9 392	26 472	12 109	8 340	16 549
Liikmetasud 2019	2 058	59	1 599	6 340	2 681	3 624	1 269
Muud tulud 2019	652		2 123	10 424	6 500	2 523	1 047
Tulu ettevõtluselt 2019	6 755	2 597	6 788	18 656	33 113	301 044	6 554
Tulud kokku 2019	13 510	23 219	11 660	33 748	29 777	5 438	14 201
Annetused ja toetused muutus 2020-2019	-9 522	-61 825	-294	1 708	4 858	2 077	-1 171
Liikmetasud muutus 2020-2019	-323		-221	-1 113	-905	412	-112
Muude tulude muutus 2020-2019	-299		729	5 405	6 893	2 449	1 208
Tulu ettevõtluselt muutus 2020-2019	-3 113	2 510	-1 688	-2 369	2 499	-149 205	-2 825
Tulud kokku muutus 2020-2019	7 228	46 721	683	1 625	-503	-1 123	2 487

Kui võrrelda muutusi, mis on leitud 2020 ja 2019 aasta tulude vahel iga ühingu kohta, siis on näha, et ettevõtlustulu on kõige rohkem vähenenud just Saarde vallas, seega on ühinguid, kelle ettevõtlustulu 2020 aastal vähenes suurel määral. Kihnu vallas annetuste ja toetuse summa vähenes teistega võrreldes kõige rohkem, kuigi kõikide ühingute keskmise järgi tulud kokku hoopis suurenesid. Lähemal uurimisel selgus, et selline vastuolu tuleneb ühe ühingu annetuste ja toetuste suurest vähenemisest 2020 aastal ja see mõjutas ka piirkonna keskmist. Tegemist on ühinguga, kes korraldab suuresti inimesi kaasavaid üritusi, kuid COVID-19 ajal olid sellised üritused keelatud.

Küsitluse tulemuste ülevaade

Esmalt tuuakse ülevaade, milliste tegevusvaldkondadega ühingud erinevates piirkondades asuvad (vt joonis 6). Lääneranna ja Põhja-Pärnumaa vallas on pea pooled vastanud ühingu kas külaseltsid või tegelevad kogukonna arendusega, samas kui Häädemeeste, Pärnu linna ja osavaldade ning Saarde vallas on kõige suurema osakaaluga kultuuri valdkonnaga tegelevad ühingud.

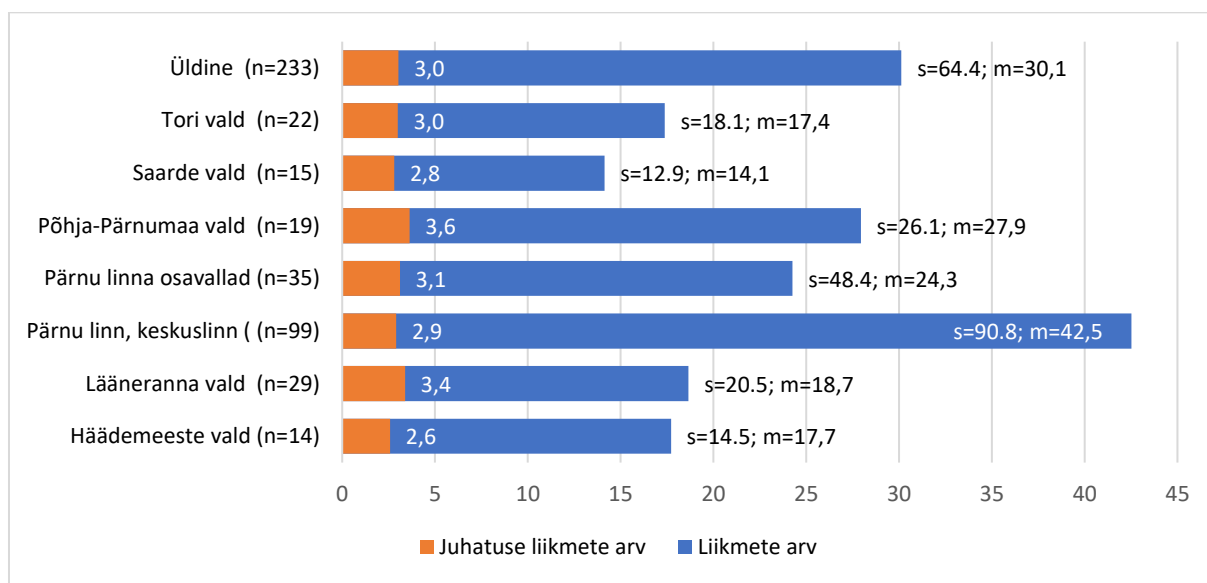

Joonis 6. Ühingute tegevusalade arv ja protsent piirkondade lõikes.

Küsitlusele vastanute vastustele tuginedes leiti nii liikmete kui ka juhatuse liikmete keskmine arv ning tulemused on toodud joonistel 7 ja 8 vastavalt siis piirkondade ja tegutsemisvaldkondade lõikes. Nendel joonistel on lisaks keskmisele toodud ka näitajana standardhälve, mis kajastab nende ühingute liikmete arvu erinevust, kelle põhjal on keskmine

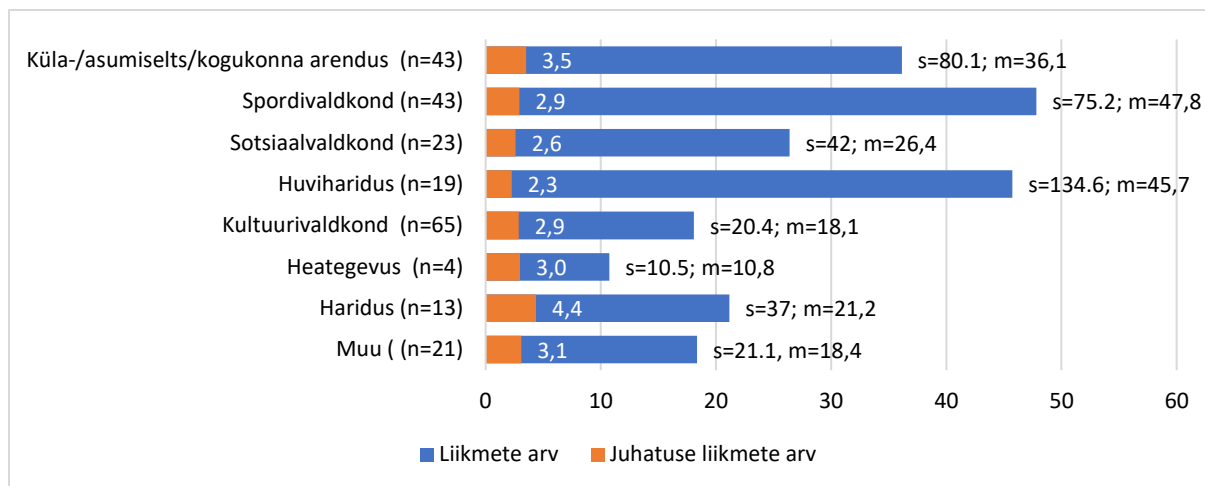
arvutatud. Suurem standardhälve näitab seda, et ühingute seas on nii neid, kelle liikmete arv on tunduvalt väiksem või tunduvalt suurem kui keskmine hinnang näitab.

Kõige rohkem on liikmeid Pärnu linnas registreeritud ühingutes (keskmiselt 42.5 liiget, vt joonis 7) ja kuna standardhälve on suur, siis on nende 99 vastaja liikmete arvud väga erinevad keskmisest liikmete arvust. Teiste piirkondade liikmete arvud ei ületa keskmiselt 30 liikme arvu.

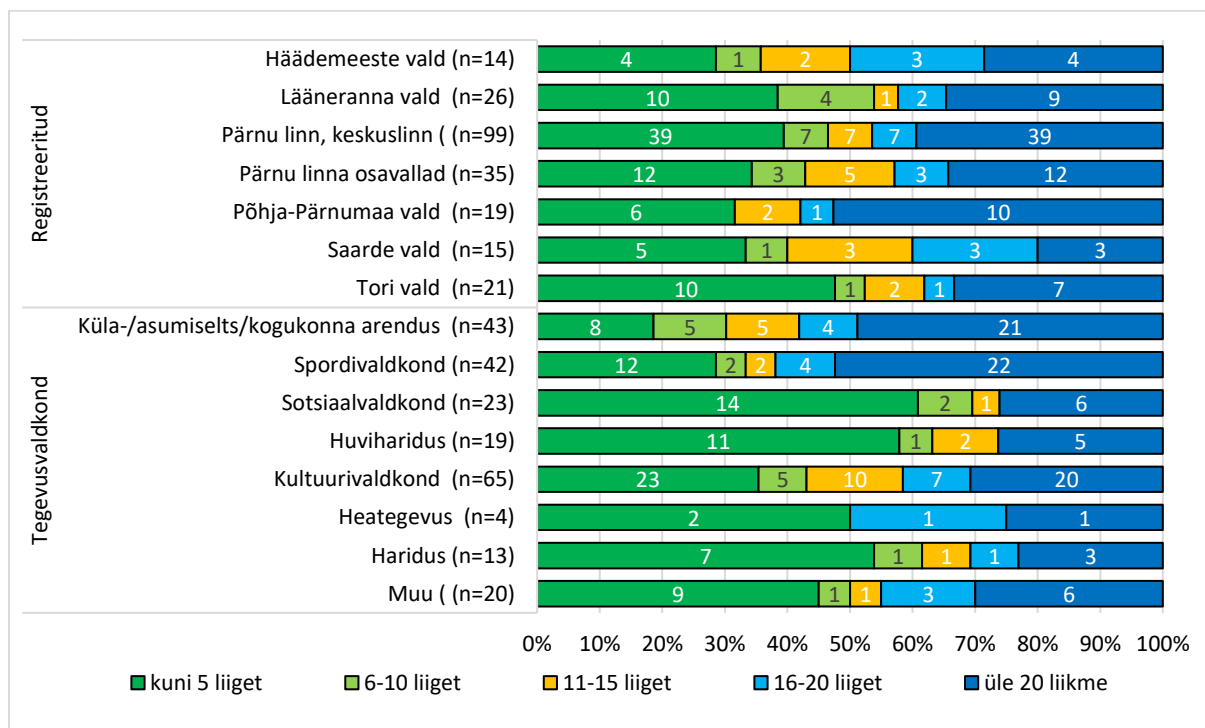
Joonis 7. Liikmete arvu standardhälve (s) ja keskmine (m) ning juhatuse liikmete keskmine arv piirkondade lõikes.

Kui vaadata samu näitajaid ühingute valdkondade lõikes (vt joonis 8), siis on palju liikmeid (keskmiselt 45–48) spordi ja huvihariduse valdkonnas, kuid ka kogukonna hüvanguks panustavad ühingud on keskmiselt 36 liikmelised. Huvihariduses on üks vastaja, kes on liikmete arvuks märkinud 592, kui seda mitte arvesse võtta siis on keskmine liikmete arv selles valdkonnast 15. Spordivaldkonnas on mitmed vastajad märkinud oma liikmete arvuks üle 150 liikme.

Joonis 8. Liikmete arvu standardhälve s ja keskmine m ning juhatuse liikmete keskmine arv tegevusvaldkondade lõikes. (n=231)

Lisaks keskmistele on toodud ülevaade ka liikmete arvudest vahemikena joonisel 9. Kui vaadata piirkonniti, siis on kolmandikul ühingutest kuni 5 või üle 20 liikme (vt joonis 9).

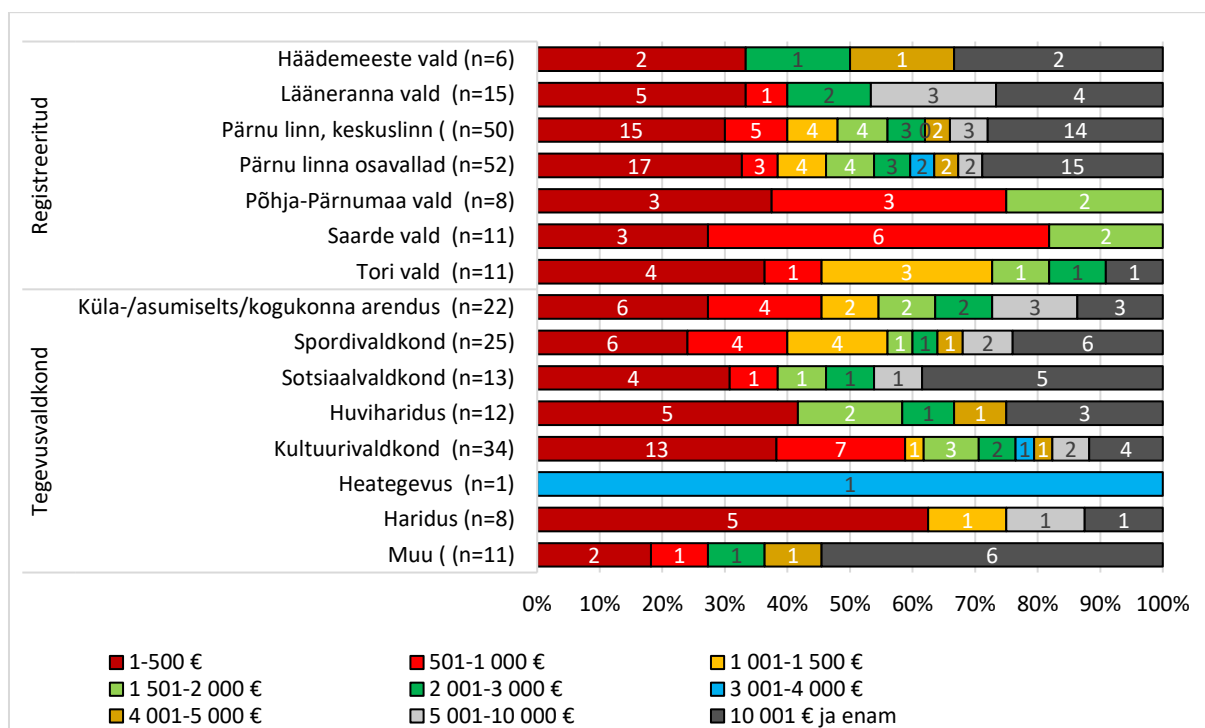

Joonis 9. Ühingute liikmete arv piirkondade ja tegevusvaldkondade lõikes.

Põhja-Pärnumaalt vastanud ühingute seas on pooled vastajad (10 ühingut) märkinud, et neil on üle 20 liikme, samas kui Tori vallas on sama paljud vastanud, et neil on alla 5 liikme.

Valdkondade lõikes hakkab silma, et külaseltside ja kogukonna arendusega tegelevate või spordivaldkonnas tegutsevate ühingute liikmete arv on kõige sagedamini üle 20 liikme (50% vastanutel). Samas sotsiaal- ja haridusvaldkonnas on pooltel ühingutel kuni 5 liiget. Kultuuri valdkonnas on kolmandik ühinguid alla 5 ja kolmandik üle 20 liikmelised.

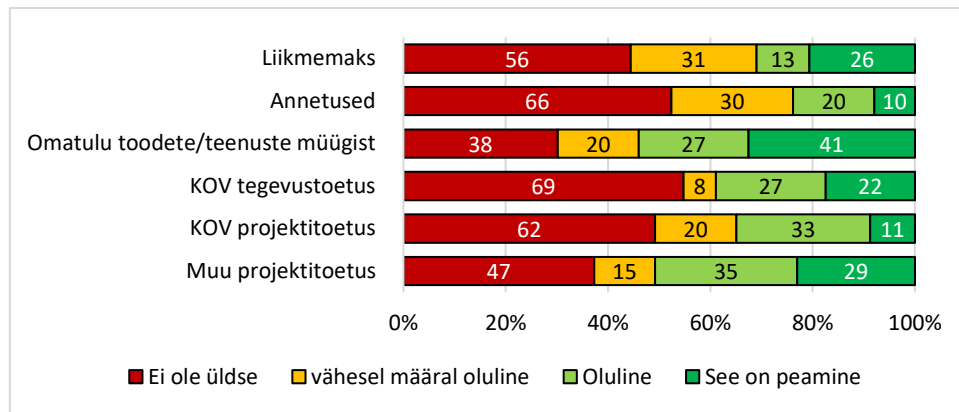
Sissetulekuid vaadates selgus, et **tulu puudus 40% küsitlusele vastanud ühingutest.** Ülejäänud ühingutest kolmandik teenis kuni 500 € tulu aastas (vt joonis 10). Põhja-Pärnumaa ja Saarde valla ühingutest 30-50% teenisid aastatuluna 500–1000 €, Tori vallas teenis kolmandik vastanutest 1001–1500 € ning ülejäänud piirkondade ühingute seas teenis pea kolmandik üle 10 000 € suurust tulu. **Valdkondade lõikes hakkab silma Sotsiaalvaldkond, kus üle 10 000 € teenijaid oli pea 40%, teistes valdkondades jäi see alla 1000 €.**

Joonis 10. Tulu piirkondade ja tegevusvaldkondade lõikes.

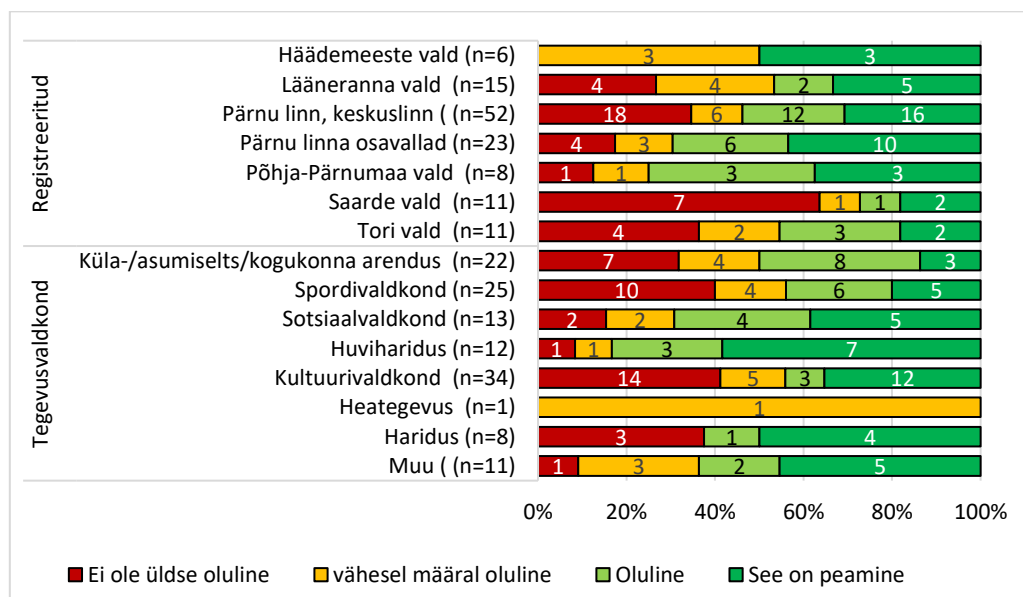
Nendelt vastajatelt, kellel tulu oli olemas, paluti hinnata ka erinevate tulu liikide olulisust (vt joonis 11). **Olulisemad tuluallikad on omatulu toodete või teenuste müügist** (üle 50% vastanutest), kuid ka KOV tegevus- ja projektitoetused on 40% vastajate arvates olulised.

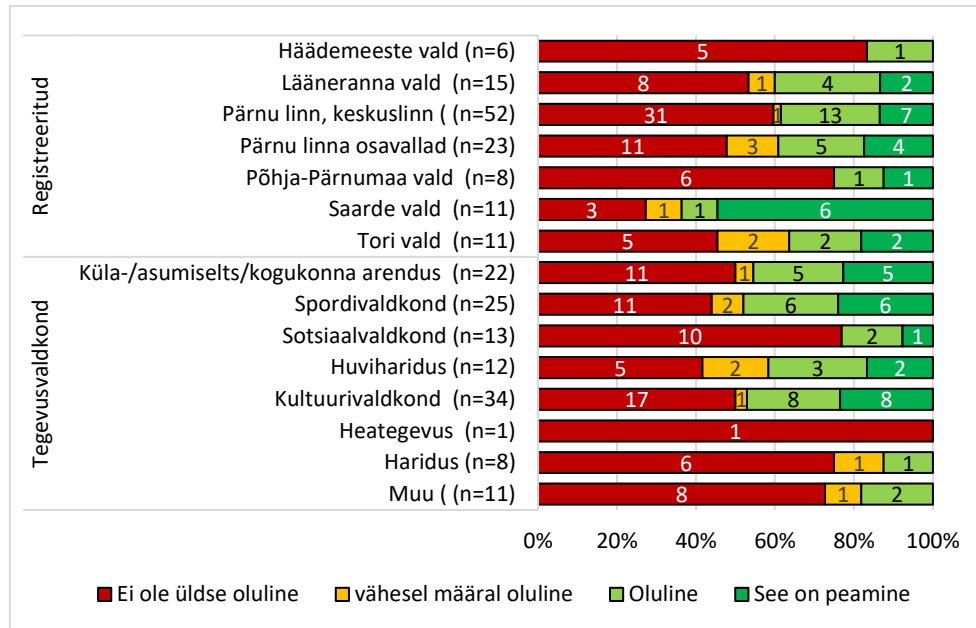
Joonis 11. Ühingu 2020. aasta tulu allikad (n=126).

Järgnevalt tuuakse ära omatulu, KOV tegevus- ja projektitoetuste olulisuse hinnangud piirkondade ja valdkondade lõikes. Omatulu teenuste ja toodete müügist on väheoluline pigem Saarde ja Tori valla ühingute seas (vt joonis 12) samas kui Pärnu linna osavaldades ja Põhja-Pärnumaal peavad seda tululiiki oluliseks või väga oluliseks peaaegu 80% vastanutest. Valdkondade lõikes on omatulu oluline sotsiaal- ja haridusvaldkonnas, vähemoluline kogukonna arenduse ja spordivaldkonnas tegutsevatel ühingutel.

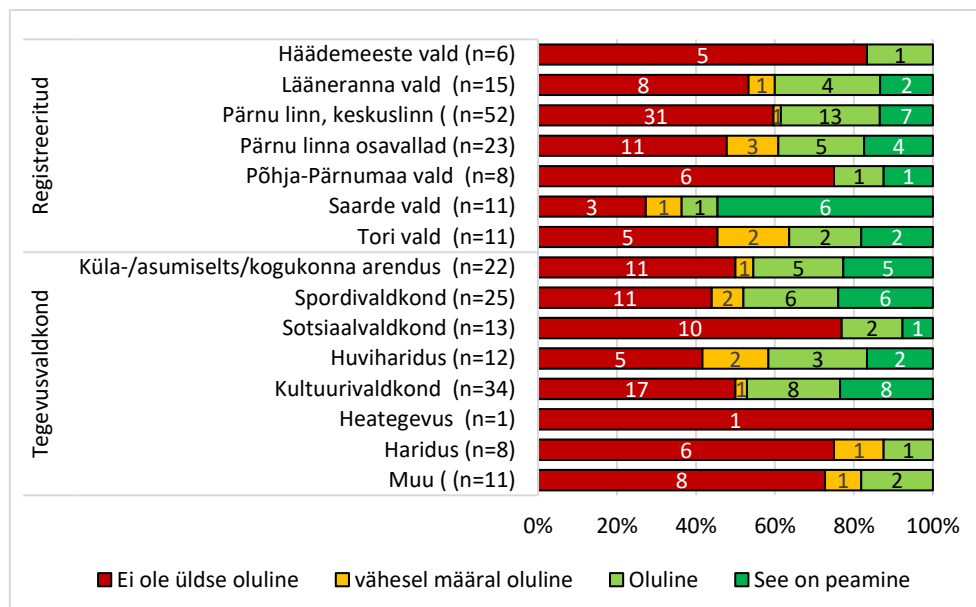
Joonis 12. Omatulu olulisus valdade kui ka tegevusvaldkondade lõikes

KOV tegevustoetused pole pooltel ühingutel üldse olulised, kuid näiteks Saarde valla ühingutest pooltele väga oluline (vt joonis 13). Valdkondade lõikes pole KOV tegevustoetus oluline sotsiaal- ja haridusvaldkonnas peaaegu 80% vastajatele.

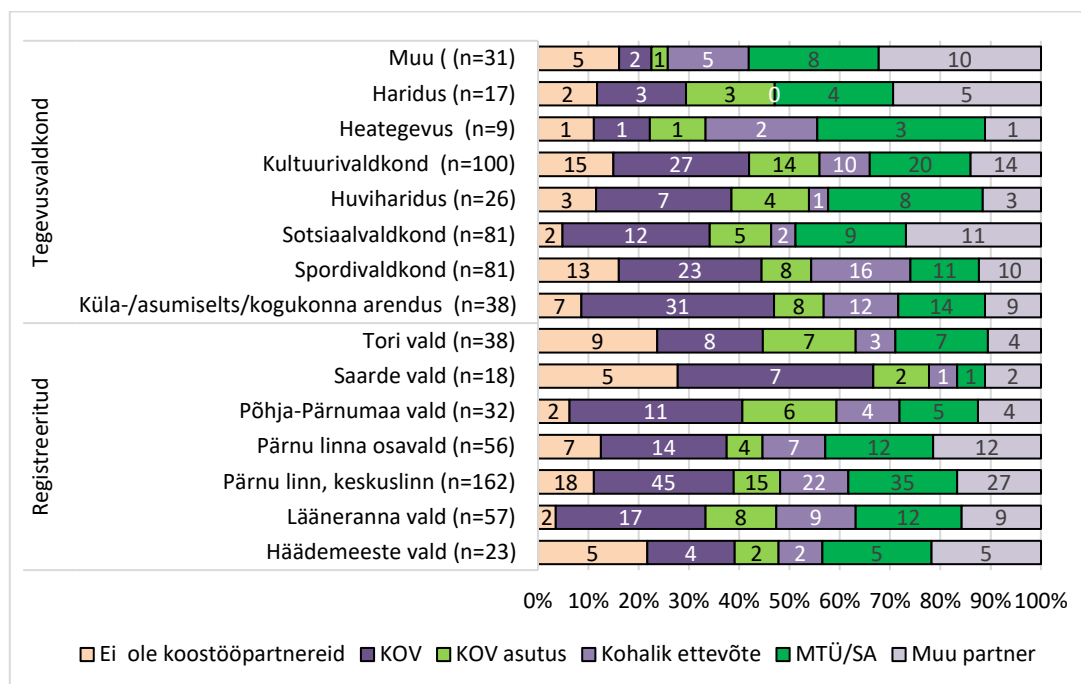
Joonis 13. KOV tegevustoetuste olulisus valdade kui ka tegevusvaldkondade lõikes

KOV projektitoetusi analüüsid (vt joonis 14) on näha, et Häädemeeste ja Põhja-Pärnumaa ühinguteke see suures osas oluline ei ole, samas Saarde valla ühingutele jällegi on. Valdkondade lõikes pole KOV projektitoetused olulised sotsiaalvaldkonnale ja ka haridusele, kuid huviharidusega tegelevatele ühingutele on.

Joonis 14. KOV projektitoetuste olulisus valdade ja tegevusvaldkondade lõikes

Vastajatelt küsiti ka seda, kellega nad teevad koostööd, ning lisaks oli võimalik neid ka nimetada. Joonisel 15 on toodud tulemused nii valdkondade kui ka piirkondade lõikes.

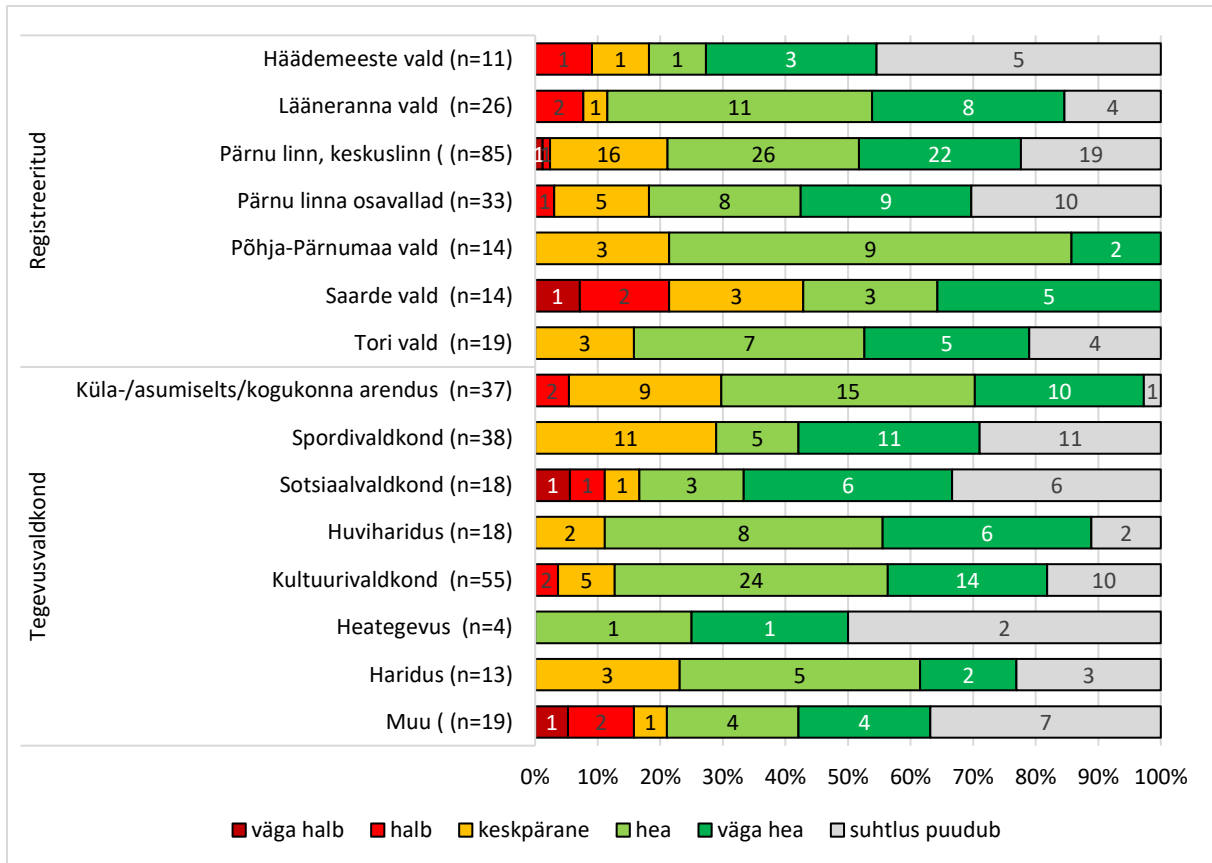

Joonis 15. Partnerid, kellega tehakse koostööd valdkondade ja piirkondade lõikes.

Valdkondade lõikes tehakse koostööd teiste MTÜ-de või SA-dega, kuid kultuuri, sotsiaal- ja haridusvaldkonnad teevad koostööd ka KOV ja selle asutustega. **Piirkondade lõikes hakkab silma see, et KOV on peamisi koostööpartnereid ja lahtistest vastustest selgus, et enamasti tehakse koostööd selle KOV-iga või tema allasutustega, kuhu ühing on registreeritud.** Allasutustest nimetati rahvamaja/seltsimaja (12 vastajat), kool/lasteaed (9 vastajat), huvihariduse (6 vastajat) ja noortega tegelevaid asutusi (3 vastajat).

Küsimusele, miks pole üldse partnereid vastati, et otseselt korralist koostööd ei ole, on ettevõtmistest tulenevalt tekkinud osapooled (näiteks sidevõrkude ehitaja), MTÜ seisab, on noor või koostööpartner enam ei tegutse. Samas nenditi et puuduvad oskused klubi tööd laiemalt arendada, aetakse oma käsitöö rida või ka seda, et 2020 oli pandeemia aasta, seega projektid, mis pidid toimuma jäid ära.

Nendelt, kes nimetasid seda, et teevad koostööd KOV-iga küsiti ka seda, kuidas hinnatakse oma suhtlust KOV-ga ja vastused on toodud joonisel 16.

Joonis 16. Hinnang suhtlusele KOV-iga piirkondade ja tegevusvaldkondade lõikes (n=202).

Enamasti on jooniselt näha, et **suhtlus KOV-iga on hea või väga hea, kui seda on**, kuid leidis ka neid, kes ütlesid, et suhtluses esineb probleeme. Selle küsimuse juures oli ka kommenteerimise võimalus ning need, kellel suhtlus puudus oli põhjuseks see, et MTÜ pole viimasel ajal aktiivselt tegutsenud või pole see kohalikule elanikule mõeldud ja valla tegevusega seotud või pole lihtsalt selleks vajadust. Mõned vastajad ütlesid ka seda, et nende ala ei ole Eestis aktsepteeritud või siis puuduvad oskused korraldada suuri üritusi ja seega ei vajata ka toetusi.

Üks vastaja, kes nimetas oma suhteid KOV-iga väga halvaks ütles, et see KOV „ignoreerib avalikku huvi ja ilmselgelt edendab mingeid kahtlasi erahuve“.

Need vastajad, kes pidasid suhteid KOV-iga halvaks ütlesid, et palju on bürokraatiat ning siinkohal tuuakse välja ka mõned konkreetset ütlused:

- *Projektitaotluste esitamise ajale peaks olema ka KOV poolne otsuse langetamise kuupäev, seni on kõik umbmäärane ja teadmatuses olek.*

- *Kui on uuritud võimaliku abi kohta, siis on vastuseks: "tore, et teete, kuid teostada ei ole kahjuks võimalik".*
- *KOV-ides puuduvad inimesed, rahalised vahendid, suunad, arusaamad, oskused, mida ja milleks. Eriti puudutab see arusaamu internetist.*
- *KOV pole huvitatud loodushoiu toetamisest. Täiesti distantseerunud pärast omavalitsuste liitumist. Arvan, et nad ei teagi meie eksisteerimisest midagi. SA tegutsemise 23 aasta jooksul pole omavalitsus meie tegevust tunnustanud. Oleme osalised Eesti ja Põhja-Euroopa suurima puisniitude massiivi taastamisel ja hooldamisel, korraldame sageli loodushoiutööde talguid. Oleme ostnud maatükke, et neid kaitse alla võtmiseni lagedaks raiumisest päästa, korraldanud Kurese Salumäe loopealsete taastamise jms.*
- *KOV ei arvesta MTÜ-de omapära, kõike võetakse sarnaselt. Ei saa võrrelda mingit spordiselti väikese külakogukonnaga.*

Keskpäraseid hinnanguid saanud KOV-ide kohta toodi välja järgmist:

- *Vallas ei toetata meie tegevust piisavalt. Näiteks raha välispordisaali projekti teostamiseks lubati, kuid asjaajamise toetamise asemel otsiti pidevalt põhjuseid, miks seda ikka teha ei saa ja miks raha tuleks tagasi anda. Kui põhimõtteline nõusolek RMK-ga oli olemas, siis leiti rajatise keelu tsoonis olemine. Kui Keskkonnaamet leidis, et hargmetsa all keskkonnakahjustusi ei teki, siis seni sobinud eskiis trenazööriide paigutamiseks enam ei sobinud, nõuti projekti. jne. Suurest Reiu külast kunagise Mereküla taastamine elanike taotletud piirides on seni lõpetamata ja asi jõudis välja õiguskantslerini. Samas rahaliselt meid toetatakse*
- *Vallal pole piisavalt inimressurssi ja tahet aidata.*
- *Suhtleme paljude KOV-idega ja üldiselt on see üsna keeruline.*
- *Meie projektid on reeglina rahastuse saanud; samal ajal on takerdunud eakate koostöökogu rakendamine, mis aitaks parandada kommunikatsiooni ja arvestaks meie seisukohti enne eakate elukorraldust mõjutavate otsuste vastuvõtmist LVK või LV poolt*
- *Linn toetab meid osaliselt, aga abilinnapead ei ole alati suhtlema, probleemidele lahendusi koos otsima.*
- *KOV ei võta eraharidusasutusi tegudes väga oma partneriteks. Sõnades see nii ei ole.*
- *Ise peab aktiivne olema, KOV ei ole aidanud. KOV on pigem postkastiks vajalike koostöölastuste saamisel*

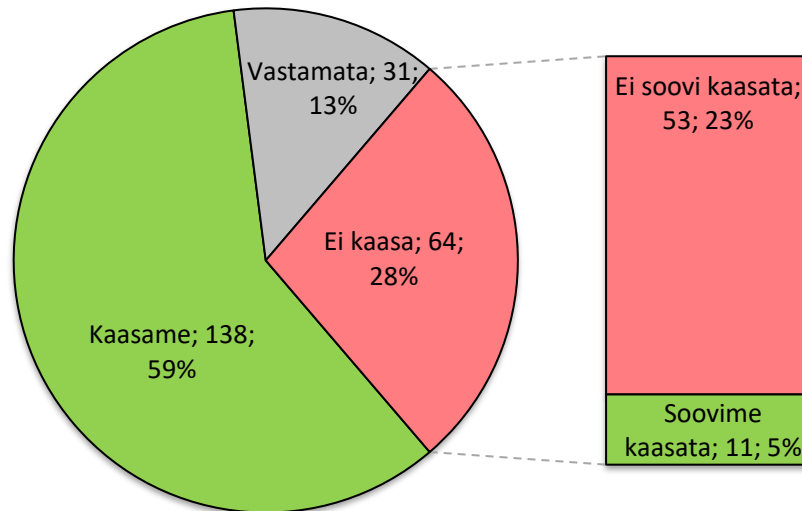
Need, kes pidasid suhtlust KOV-iga heaks ütlesid, et on saanud alati vastused küsimustele ja ollakse nõus projektide omaosalust toetama, ametnikud on olnud abivalmid. On ka neid, kes ütlevad, et saavad kiireid vastuseid, kui asi ei puuduta projektide rahastusotsuseid. Paar väljavõtet ka konkreetsetest vastusest:

- *Pärnu LV kultuuriosakonnaga koostöö enne koroonapiirangute algust oli tihe, lisaks omakorraldatud kontsertidele, võtsime aktiivselt osa ka linna poolt korraldatud üritustest. Esinemisi oli aastas 10 ja rohkemgi. Kahel viimasel aastal on igasuguste piirangute ja meie juhendaja tervisliku seisundi tõttu jäänud ära paljud kavandatud, ka juba ettevalmistatud kontserdid. Hindame kõrgelt seltsi tegevuse toetamist kultuuriosakonna poolt, sest ilma selleta poleks meie tegevus võimalik.*
- *Audru osavallaga hea, Pärnu linna osakondadega protsessid ega nõudvad*

Ühingud, kes andisid KOV-idega suhtlusele hinnanguks „väga hea“, mainisid, et neid pole kunagi eiratud, pöördumistele on vastatud õigeaegselt, toetatakse nii jõu kui finantsidega projektide puhul ja rahalist toetust peetakse väga suureks toetuseks. Mõned näited ka väga heast koostööst:

- *Vallavalitsus on külaseltsi informeerinud kogukonda puudutavatest teemadest personaalselt.*
- *Suhtleme KOVi huviharidus- ja noorsootöö peaspetsialistiga igapäevaselt ja oleme alati protsessidesse kaasatud.*
- *Kogukonna ja eriti noorte kaasamine on edu võti*

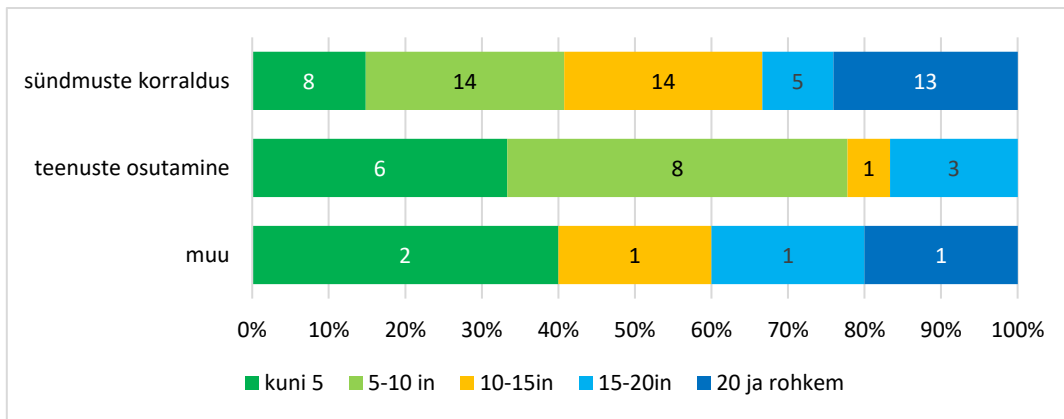
Mittetulundusühingutes on oluline ka see kuidas kaasatakse vabatahtlikke. Joonisel 17 on vastused nendele küsimustele ka toodud.

Joonis 17. Ühingu tegevusse vabatahtlike kaasamine ja soov neid kaasata.

Üle poole ühingutest kaasab vabatahtlikke ja kolmandik ei kaasa. Neist enamus ei soovi kaasata. Nendele, kes soovisid oma ühingu tegevustesse kaasata vabatahtlikke esitati lisaküsimus takistuste või põhjuste kohta, miks seni vabatahtlikke kaasatud ei ole. Seda võimalus kasutas 11 vastajat, kellest kolm ütles, et nad ei tea, kust vabatahtlikke saab, viiel ei olnud inimest, kes vabatahtlikega tegeleda võiks, kuid keegi ei nõustunud väitega, et ollakse küll otsinud, aga keegi pole nõus olnud tulema. **Need, kes kaasavad vabatahtlikke, kaasavad neid peamiselt sündmuste korraldusse või siis teenuste osutamisel.** Sündmuste korralduse juures kasutatakse vabatahtlikke näiteks võistluste raames supi keetmisel/jagamisel, auhindade väljamõtlemisel, annetuste korjamisel, heakorrapäevadel, kuid mitmed vastajad nimetasid ka seda, et kõik ühingu liikmed on põhimõtteliselt vabatahtlikud, sest selle töö eest raha ei maksta. Teenuste osutamisel on kasutatud vabatahtlikke näiteks produtseerimisel, kultuuriküla üritustel külaliste võõrustamisel ja majutamisel, koristamisel, remonditöödel ja asjade vedamisel.

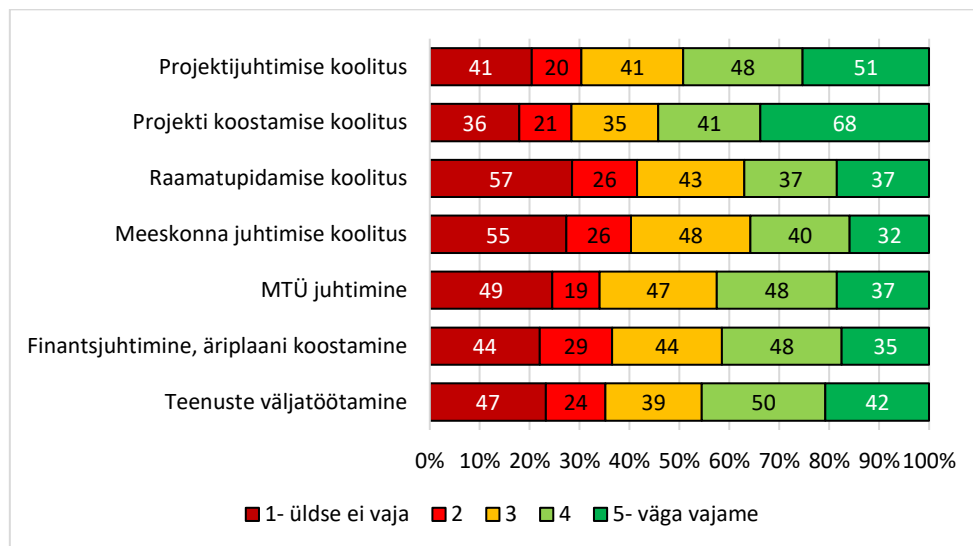
Vastajatel paluti välja tuua ka kaasatud vabatahtlike arvu ja see on joonisel 18 kokkuvõtlikult ka toodud. **Selgub, et suurem hulk vabatahtlikke on abiks sündmuste korralduses ja väiksemat hulka vajatakse teenuste osutamiseks.**

Joonis 18. Vabatahtlike arvud, keda on kaasatud erinevatesse tegevustesse

Vabatahtlike mittekaasamiseks toodi ka välja põhjuseid, et ühingul pole piisavalt tegevusi, kuhu neid saaks kaasata või siis pole vabatahtlikke, kes sobiksid erialaselt kaasamiseks. Üks vastaja ütles ka nii: „Ei saa hästi aru keda vabatahtlikena antud kontekstis mõeldakse, sest sisuliselt on ka klubi liikmed vabatahtlikud“.

Viimane ütlus kinnitab ka seda, et on õigustatud küsimus koolituste vajaduse kohta ja see on toodud joonisel 19.

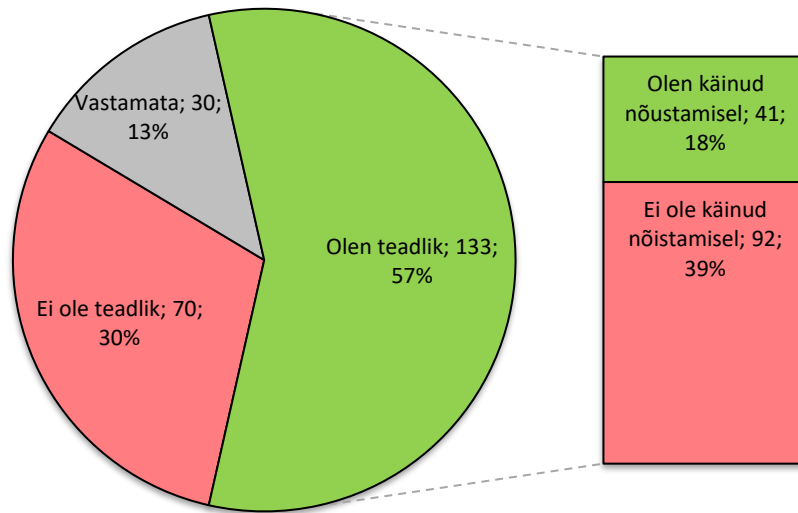

Joonis 19. Ühingu juhatuse liikmena olemiseks vajalikud koolitused arvudes ja protsentides.

Kõige sagedamini (veidi rohkem kui 50% vastanutest) vajatakse projektidega seotud koolitusi, mis on ka loomulik, sest ühingud on sageli projektipõhiste tegevustega seotud. Vähem vajatakse raamatupidamisega seotud koolitusi.

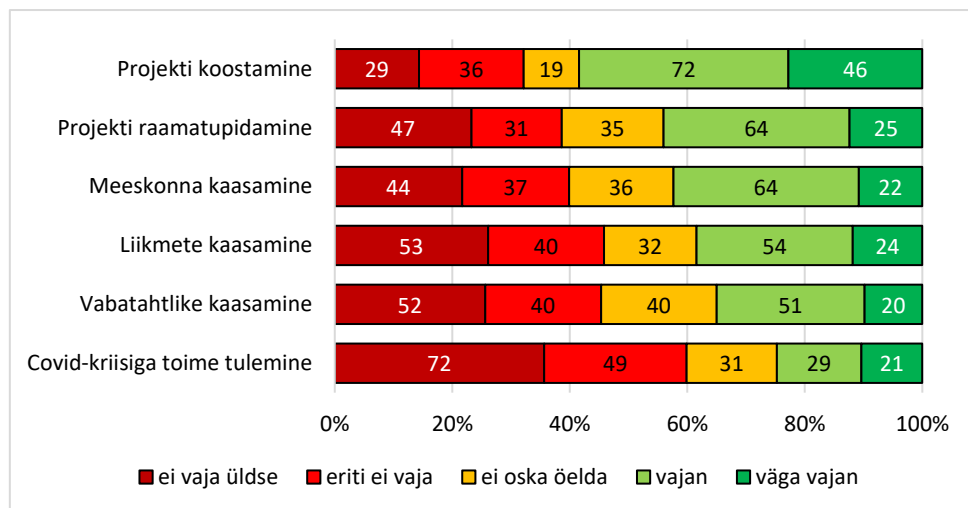

Ühingute käest küsiti ka seda, et kas nad on teadlikud arenduskonsultandi olemasolust ja tema nõustamisvõimalustest (vt joonis 20).

Joonis 20. Pärnumaa arenduskonsultandi olemasolust teadlikkus ja nõustamisel käimine.

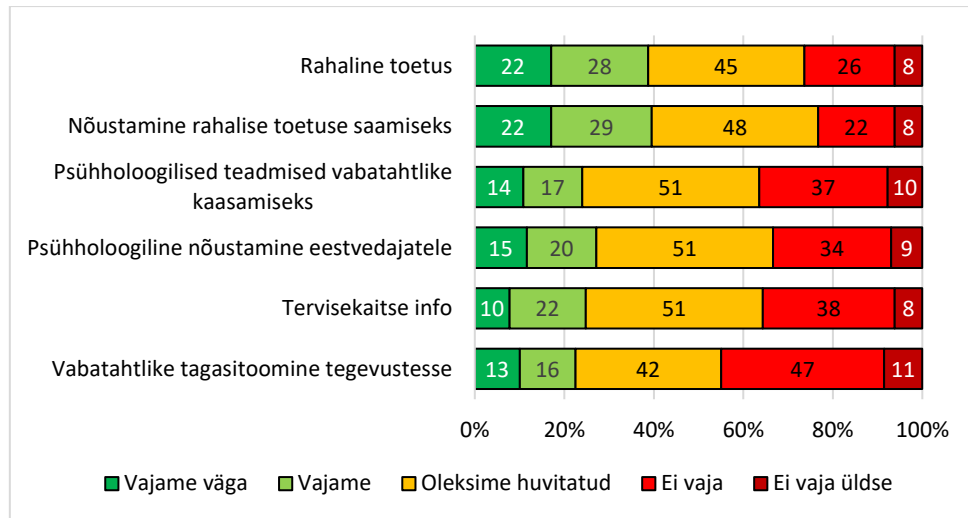
Konsultandist on teadlik 57% vastajatest ja nendest on käinud nõustamisel kolmandik. Nõu mida konsultandilt vajatakse selleks, et olla parem juhatuse liige, on toodud joonisel 21.

Joonis 21. Millist abi/nõu vajad, et olla oma ühingus parem juhatuse liige? (n=202)

Suurim nõustamisvajadus on siiski projektidega seotud ehk siis vajab üle poole vastanutest nõu projektikoostamise osas ja ka raamatupidamises. Vähem vajatakse nõu erinevate isikute kaasamise osas, kuid kõige vähem vajatakse nõu COVID kriisiga toimetulekuks. Küsitluse

läbiviimine toimus kolmandal piirangute aastal ja seega olid mitmed ühingud juba kas kohanenud või loobunud tegevusest ja seega seda nõu enam nii palju ei vajatud kui see oleks arvatavasti olnud esimesel aastal. Kuna küsitluse koostamisel arvati, et vajatakse seoses nimetatud kriisiga nõustamist, siis paluti neil, kes märkisid, et vajavad seoses kriisiga nõu märkida, millisel allpool nimetatud teemal abi või nõu vajatakse (vt joonis 22).

Joonis 22. Abi või nõu, mida vajatakse Covid-kriisiga paremini toime tulemiseks (n=129)

Jooniselt on näha, et kui abi vajatakse, siis on see pigem rahastusega seotud, kas toetuse näol või selle saamiseks nõu küsimine. Samas märkis 10% vastajatest, et soovib nõu psühholoogilises vallas kas eestvedajatele või vabatahtlike kaasamiseks.

Kokkuvõte

Kuigi küsitlusele vastas oodatust vähem ühinguid, siis andis registri ja küsitluse andmete kõrvutamise ülevaatliku pildi Pärnumaal tegutsevate ühingute olukorrast ning hinnangutest nendega seotud erinevatele aspektidele. Ankeedis olid ka mitmed lahtiste vastustega küsimused, millele vastati päris aktiivselt ning Pärnumaa Arenduskeskuse MTÜ-de konsultandile on detailsed vastused ka edastatud.